

בעניין: _____ עודה, ת"ז _____ ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד עביר ג'ובראן-דכוור ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

מנהל אגף לשכות רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים ואח'

ע"י עו"ד רועי שוויקה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובת העותרים להודעה של המשיבים מיום 21.6.2018

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.6.2018, מתכבדים העותרים בזאת להגיש את תגובתם להודעת המשיבים מיום 21.6.2018, ומבקשים מבית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי בעתירה ולקבוע את העתירה לדיון בהקדם האפשרי. מהנימוקים שלהלן:

1. כזכור עניינה של העתירה, בין היתר, במצאית פתרונות שימנעו את העומס הרב והצפיפות הבלתי נסבלת הקיימים בכניסה למבנה המשותף ברחוב ואדי אלג'וז 49 בירושלים המזרחית, בו שוכנות לשכת רשות האוכלוסין וההגירה ולשכת התעסוקה, המשרתות מדי יום אלפים מתושביה הפלסטינים של ירושלים המזרחית (להלן **המבנה המשותף**).
2. בדיון שהתקיים ביום 15.3.2018, בית המשפט הנכבד התלבט האם להוציא צו על תנאי נוכח המצב הקשה השורר בכניסה למבנה המשותף, ובסוף החליט לתת הזדמנות נוספת למשיבים למציאת פתרונות, תוך ציפייה ל"יוזמה וליצירתיות", וזאת תוך שלושה חודשים. להלן לשון ההחלטה:

המצב השורר כיום בלשכת התעסוקה ובלשכת רשות האוכלוסין במזרח ירושלים רחוק מלהשביע רצון, בלשון המעטה שבהמעטה. שקלנו האם להוציא צו על תנאי, אך בשלב זה נמתין לעדכון של המשיבים לגבי הצעדים הננקטים ויישומם של אותם צעדים. בית משפט זה מצפה ליוזמה וליצירתיות מצד המשיבים, לנקיטה בצעדים אופרטיביים ולהעמדת הסוגייה שעומדת בבסיס העתירה שבפנינו בסדר עדיפות גבוה. עדכון כמאור יוגש תוך 90 יום.

3. נציין כבר כאן, כי הח"מ ונציגי ארגון העובדים מען עקבו מדי יום אחר המתרחש במבנה המשותף, וצר להם להודיע לבית המשפט הנכבד, כי על אף הזמן הרב שניתן למשיבים - לא רק שלא היה כל שינוי בזמני ההמתנה ובתנאים הלא אנושיים בכניסה למבנה המשותף במשך שלושת החודשים האחרונים; אלא שגם בהתאם להודעת המדינה מיום 21.6.2017 לא צפוי כל

שינוי או שיפור בעתיד הקרוב. אי לכך העותרים חוזרים ומבקשים מבית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי בעתירה, ולקבוע העתירה לדיון בהקדם האפשרי.

4. הח"מ לא תרחיב בתיאור אודות המצב הקשה והלא אנושי, בלשון המעטה, הצפיפות הבלתי נסבלת, תחושות התסכול והאפליה של הפונים. הח"מ לא תתאר את הפציעות, מקרי איבוד ההכרה והסיכון הבריאותי אליו חשופים מדי יום אלפי פונים של תושבי ירושלים המזרחית אל שתי הלשכות. על תנאים מחפירים אלו, שלא קיים להם אח ורע בכל לשכה אחרת בארץ, הח"מ הרחיבה ותיעדה במשך שנתיים הן במסגרת מיצוי ההליכים, העתירה, בתגובות לשבע בקשות לאורכה מצד המשיבים, בהודעה לבית המשפט הנכבד שהוגשה ערב הדיון ביום 15.3.2018, ובדיון עצמו. כמו כן, הח"מ שיתפה את ב"כ המשיבים בתמונות באופן כמעט יומיומי במשך החודשיים האחרונים, המתארות את המצוקה הקשה של התושבים שם.

5. הח"מ תסתפק בצירוף שני תצהירים לתגובה זו המתארות את המצב: הראשון, תיעוד ביקור אחד מני רבים של עו"ד דניאל שנהר, ב"כ העותרת 8, אשר מתוקף תפקידו מלווה פונים לשימועים בלשכת האוכלוסין וההגירה בוואדי אלג'וז. השני, תצהירה של גב' ראניה סאלח אבו דיאב, נציגת העותר 7, אשר מנהלת מעקב צמוד ויומיומי אודות תנאי ההמתנה וזמני ההמתנה לכניסה למבנה המשותף.

העתק מתצהירו של עו"ד שנהר מצורף ומסומן ע/39 ;

העתק מתצהירה של גב' ראניה סאלח אבו דיאב, מצורף ומסומן ע/40.

6. כאמור לעיל, בהודעה הקצרה מיום 21.6.2018, שהעותרים ואלפי תושבים חיכו לה בקוצר רוח, המשיבים אכן הודיעו על תוכנית, אך כאמור אין בתוכנית זו כדי לתת פיתרון אמיתי לעומסים הכבדים. נפרט.

א. רק דורשי עבודה חדשים יוכלו לקבל שירות בלשכות תעסוקה אחרות בעיר:

7. על אף ההודעה החשובה והתקדימית של המשיבים, בה ציינו שלפי חוות דעת היועמ"ש לשירות התעסוקה, אשר אושרה על ידי המשנה ליועמ"ש הממשלה, "זכאים תושבי מזרח ירושלים לקבל שירות מלא בלשכות שירות התעסוקה הפרושות במערב העיר", מונעים המשיבים "מטעמים שונים", וללא מתן הסבר, מדורשי עבודה קיימים של לשכת התעסוקה בוואדי אלג'וז לגשת לקבל שירות בלשכה במערב העיר.

8. היינו, פיתרון זה אין בו כדי להקל על בעיית העומס בכניסה למבנה המשותף בוואדי אלג'וז, היות ומספר דורשי העבודה, שמונים כ-4,450 איש לפי נתוני המשיבים, לא צפוי לרדת, והם עדיין יהיו חייבים להתייצב אך ורק בלשכת התעסוקה בוואדי אלג'וז.

9. היה ראוי שהמשיבים יצרפו את חוות הדעת של יועמ"ש לשכת התעסוקה, וינמקו מה מונע מהם להעביר עתה חלק מהפונים לקבלת שירות בלשכות תעסוקה אחרות בעיר - דבר שהיה יכול להפחית את העומס אף במעט בכניסה למבנה המשותף.

ב. לשכת האוכלוסין וההגירה

10. המשיבים הציגו "פתרונות" לצורך הפחתת העומס על לשכת האוכלוסין בוואדי אלג'וז. נציין שאין כל פיתרון שהוצג על ידי המשיבים שיכול לשפר את המצב הנוכחי.

11. פתיחת לשכת אוכלוסין ב"אזור מעבר קלנדיה", תוך ידיעה שהתושבים לא יפנו לשם:

המשיבים הודיעו כי הם עומדים לפתוח, זו הפעם השנייה, לשכה במקום בעייתי ביותר, שכבר הוכיח את כשלונו, בתוך מנהלת מעבר/מחסום קלנדיה.

12. ביום 13.3.2018 התקיים דיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בכנסת, בנושא "העומס בלשכת האוכלוסין במזרח ירושלים". בדיון נכחו בין היתר, גב' חגית ויס, מנהלת לשכת האוכלוסין וההגירה בוואדי אלג'וז, ומר נאסף הנו סמנכ"ל בכיר למינהל, רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול. במסגרת הדיון עלה הנושא של סגירת שלוחה קטנה של לשכת האוכלוסין וההגירה שהוקמה באזור מנהלת מחסום/מעבר קלנדיה.

13. גב' ויס, המנהלת של לשכת האוכלוסין בוואדי אלג'וז, הסבירה בעצמה שהפעלת שלוחה ב"אזור מעבר קלנדיה" לא תפתור את הבעיה של העומס בלשכה בוואדי אלג'וז כי פונים יסרבו להגיע לשם, משתי סיבות עיקריות: חשש שהמוסד לביטוח לאומי יסמן את אותם תושבים ככאלה המתגוררים מחוץ לירושלים. כמו כן קיימת בעיית נגישות הלשכה, היות והיא ממוקמת מעבר לגדר ועל מנת להגיע אליה, על התושבים לחצות את הגדר ולהיכנס אליה דרך המחסום עצמו.

14. להלן ההסברים של גב' חגית ויס לסגירת הלשכה במחסום קלנדיה, שעתה מחדשים את פעילותה, במסגרת הדיון.

חגית ויס:

הפעלנו במינהלת בקלנדיה שתי עמדות שירות. העמדות האלה כמעט ולא היו פעילות, אנשים לא היו מגיעים לקבל שם שירות מחשש שלהם שיסמנו אותם כמי שמתגורר בצד המזרחי של הגדר.
 היו"ר זאב בנימין בגין:
 מי יסמן אותם, לא הבנתי.
 [...]

 היו"ר זאב בנימין בגין:
 אה, מבחינת הביטוח הלאומי.

חגית ויס:

כן. ומה שקרה בפועל זה שהיינו שולחים לשם פעמיים בשבוע שני פקידים כדי לתת שירותים ובקושי היו מגיעים לשם לקוחות לקבל שירות. הרעיון היום להפעיל מחדש את העמדות הוא לא ייתן מענה אמיתי לבעיה. זה לא נכון. גם תוספת לסוגיה הזאת, זה שאם היינו רוצים לעודד תושבים של מזרח ירושלים להגיע לקבל שירות בשתי העמדות האלה זה גם בעייתי כי אז אתה מאלץ את התושבים לעבור אל מחוץ לגדר, וכדי להיכנס למינהלת הם צריכים לעבור את המחסום של קלנדיה. אין שום טעם להטריח את התושבים כשמדובר בסך הכל בשתי עמדות שזה ממש לא פתרון. [ההדגשות הוספו]

העתק מהעמודים הרלוונטיים לדיון הועדה בנסיבות סגירת הלשכה במחסום קלנדיה, מצורף ומסומן ע/41.

ניתן לעיין בפרוטוקול המלא של הועדה בכתובת:

<http://m.knesset.gov.il/Activity/committees/Pages/AllCommitteeProtocols.aspx>

15. המשיבים, לרבות נציגי רשות האוכלוסין וההגירה, רוצים לפתוח פעם נוספת את הלשכה במחסום קלנדיה, על אף שהמיקום שלה מונע בפועל הגעת תושבים אליה, ועל אף ניסיון העבר שהביא בסופו של דבר לסגירתה!!

16. פתיחת עוד לשכת משנה, לשירותי מרשם בלבד, בעוד שנה – המשיבים ציינו כי "בתוך כשנה עתידה להיפתח לשכת משנה נוספת באזור מזרח ירושלים, שבה עתידות להיות עשר עד חמש עשרה עמדות לקבלת קהל למתן שירותי מרשם". המשיבים חוסכים בפרטים, ולא מציינים איפה הלשכה עומדת להיפתח? האם נחתם חוזה? אילו שירותי מרשם התושבים יקבלו שם?

17. כמו כן, המשיבים לא מסבירים למשל מה עלה בגורל ההצעה לפתוח לשכה במבנה המוסד לביטוח לאומי שעומד להתפנות החודש, לפי דברי מר נאסף הנו סמנכ"ל בכיר למינהל, רשות האוכלוסין וההגירה ומעברי הגבול, במסגרת הדיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בכנסת.
18. **מספר התקנים והעמדות בלשכה בוואדי אלג'וז**: המשיבים אינם מציינים כמה עמדות הוספו ללשכת האוכלוסין הנוכחית וכמה עמדות פעילות יש היום בלשכה. הם מסתפקים בהודעה כללית ומעומעמת לפיה לאחרונה הושלמו הליכי המכרז והתקנים מולאו!
19. המשיבים מציינים, בסעיף 5 להודעה, כי "נערכים שיפוצים בלשכה להרחבת קבלת הקהל במקום ותיבחר אפשרות להוספת עמדות נוספות לקבלת קהל בלשכה הקיימת, ככל שימצא כי קיים צורך בכך". זאת כאשר בהודעה המקדמית התחייבו להוסיף 6 עמדות לאחר שיפוצ המבנה (סעיף 24 לתגובה המקדמית). היינו המשיבים אינם עקביים באשר למספר העמדות הסופי בלשכה, אינם קובעים לוחות זמנים לשיפוצ, שלטענת המשיבים כבר מתקיים.
20. **חידוש תעודות מעבר (מסמכי נסיעה) בלשכות אחרות בארץ**: אכן, לפני כחודשיים ניתנה הוראה זמנית, עד סוף דצמבר 2018, לפיה תושבי ירושלים המזרחית יוכלו לגשת לכל לשכה בארץ לצורך חידוש תעודות מעבר. מדובר בצעד חשוב, שיש בו כדי להקל על תושבי ירושלים המזרחית שרצו לחדש תעודת מעבר ולא הצליחו בגלל בעיית העומס והעדר תורים ללשכה בוואדי אלג'וז, אך פיתרון זה הוא חלקי בלבד ואינו מספיק.
21. גם לאחר נקיטה בצעד זה, העומסים ומספר הפונים ללשכת האוכלוסין וההגירה בוואדי אלג'וז, **לא ירדו**. מדובר בפעולת חידוש תעודות מעבר בלבד, היינו מי שמבקש להנפיק תעודת מעבר ראשונה חייב להגיע ללשכה בוואדי אלג'וז. כמו כן, היה ראוי כי המשיבים יקלו על התושבים ויאפשרו הנפקת תעודת זהות ביומטרית בשאר הלשכות, היינו שיפתחו את כלל שירותי המרשם לתושבים בכל לשכה אחרת, כפיתרון לבעיית העומס ותנאי ההמתנה הקשים והתורים הארוכים - שלא הצליחו להתגבר עליה עד כה.
22. **הוספת הצללות מתקפלות בכניסה למבנה המשותף**: העותרים מברכים על כך, שהמשיבים בחנו אפשרות הוספת גגון, זאת לאחר שסירבו לעשות זאת בעבר מ"טעמים תכנוניים", ואכן ביום 23.5.2018 התווספו למבנה סככות מתקפלות. יחד עם זאת, סככות אלו אינן מצילות על התושבים ואינן מגנות עליהם מפני השמש הקופחת ברוב שעות היום, אלא לרוב הן מצילות את הגדרות, כפי שניתן לראות בתמונות שלמטה. (ראו גם סעיף 8 לתצהירה של נציגת ארגון מען, העותר 7, ע/39; סעיף 2 תצהירו של עו"ד דניאל שנהר, נציג העותרת 8, ע/40).
23. **הוספת מגנומטר שלישי לבידוק הביטחוני** – בסעיף 25 לתגובה המקדימה של המשיבים מיום 5.3.2018, צוין כי נשקלת אפשרות הוספת מגנומטר שלישי וכי החלטה בעניין תתקבל תוך שלושה חודשים. בהודעת העדכון מטעם המשיבים מיום 21.6.2018, אין שום זכר לאפשרות זו ולא ברור מה עלה בגורל אותו מגנומטר. הוספת מגנומטר היה יכול לזרז את הליך הכנסת הפונים אל תוך הלשכה ויצמצם את זמני ההמתנה ברחוב.
24. **חברת ייעוץ ארגוני**: העותרים מברכים על כך - שלאחר למעלה משנתיים של התכתבויות והתראות של הח"מ בעניין תנאי ההמתנה הלא אנושיים והעומס במבנה המשותף; לאחר סיכון בריאותם של אלפי תושבים, נשים חולות ותינוקות; לאחר שנה וארבעה חודשים מאז שהונחה העתירה דנן על שולחנם - החליטו רשות האוכלוסין וההגירה לשכור חברה לייעוץ ארגוני שתבחן את תהליכי העבודה של הלשכה. אולם, עד שהחברה תיבחן את המצב ותגיש המלצות, ועד שההמלצות ייושמו, יעבור עוד זמן רב.

25. **בעיית קביעת תורים ללשכת האוכלוסין בוואדי אלג'וז אשר לא נמצא לה כל פיתרון:** כידוע, כיום קביעת תורים לקבלת שירות כלשהו, לרבות תיעוד ביומטרי, תעודת מעבר לתושבי ירושלים או עריכת שינוי כלשהו במצב האישי, נעשית דרך אפליקציית MY VISIT. אולם זמינות המועדים לתורים המוצעים באפליקציה זו ללשכה בוואדי אלג'וז שואפת לאפס – כמעט ואין תורים זמינים, ואלו שמוצעים מדי פעם, הם רחוקים מאוד. בדיקת הח"מ העלתה כי התור הראשון שהלשכה מציעה כיום לתושבי ירושלים המזרחית הוא ביום 20.12.2018! זאת שעה שלגבי שאר הלשכות בארץ, כולל לשכות אחרות בירושלים עצמה, ניתן לאתר באפליקציה תורים פנויים בטווח של שבועות ספורים.

26. היינו מי שמבקש היום להוציא תעודת זהות יש לו שתי אופציות. להמתין עד ל 20.12.2018 ולהסתכן בעיכובים בתוך ירושלים ובמחסומים השונים, היות ואין לו תעודת זהות! או שהוא יצטרך לעזוב את העבודה שלו כל יום, להמתין בתורים בחום הכבד, במשך שעות ארוכות, בתקווה שמישהו יבחין במצוקתו ויקבל אותו בלשכה ללא תור, מצב שהסבירות להתרחשותו שואף לאפס.

27. לבסוף נציין, כי כיום מוזמנים שקבעו תור מראש או שהוזמנו לשימוע על ידי לשכת האוכלוסין עצמה, אינם יכולים היום להיכנס בזמן הקבוע להם בלשכה בגלל בעיית העומס בלשכה ובגלל חוסר תיאום בין מחלקת הביטחון לבין נציגי הלשכה, והם נאלצים לחכות שעות ארוכות עד לקבלת שירות.

28. **ולסיום נצרף כמה תמונות שמתארות את המצב היומי. התמונות צולמו בימים האחרונים, כולל היום 28.6.2018.**

יצוין כי ארגון העובדים מען מחזיק במאגר תמונות ותיעוד וידאו למה שהתרחש בלשכה בשלושת החודשים האחרונים, תמונות קשות של צפיפות ודחק, שהפכו למחזות יומיומיים.

התור הראשון: תמונה מהבוקר, 28.6.2018 - הכניסה למבנה המשותף, ברחוב לפני הקרוסלות.

תמונה מיום 27.6.2018

תמונה שממחישה את בעיית ההצללה בשעות החום!

תמונה שממחשה את סבלם של הורים וילדים : פונים שמנסים להרים ולהחזיק ילד על הכתפיים של מבוגר, מחשש שיימחץ בצפיפות הקשה והדחיפות. בתמונה ניתן להבחין במצוקתו של הורה אחר שמנסה להרים את התינוק שלו בסל קל אדום, ופונים אחרי מנסים לעזור לו להחזיק מעמד.

פונים שהתעייפו מהעמידה בתור ופרשו ממנו- נחים על המדרכות ברחוב ממול הלשכה

תמונה מיום 27.6.2018 צפיפות קשה ומסוכנת, פונים שהמתינו זמן רב ברחוב ומנסים להיכנס דרך הקרוסלות החשמליות כשיפתחו, אל איזור ההמתנה השני לפני הבידוק הביטחוני.

התור השני: לאחר המעבר בקרוסלות החשמליות, בהמתנה לבידוק הביטחוני

התור השלישי: תמונה שצולמה הבוקר, 28.6.2018, שממחישה התור השלישי שהפונים של לשכת האוכלוסין חייבים לעמוד בו ברחבה הפנימית לקבלת מספר, טרם תור נוסף שיהיו חייבים להמתין בו לצורך הכניסה ללשכה עצמה. זאת לאחר שהמתינו שעות ברחוב ובאיזור הבידוק הביטחוני.

תמונה מיום 26.6.2018

29. לסיכום, לאור הזמן הרב שעבר מאז הגשת העתירה, ולאור הסבל הרב שתושבי ירושלים המזרחית צריכים לשאת ללא כל סיבה, מלבד היותם פלסטינים תושבי העיר ירושלים, ולאור זה שהמשיבים נכשלו להציג פתרונות שהיה בהם כדי להקל על העומסים הכבדים ותנאי ההמתנה הקשים, בית המשפט מתבקש להוציא צו על תנאי בעתירה, ולקבוע את העתירה לדיון בהקדם האפשרי.

עביר ג'ובראן-דכוור,

עורכת דין

ב"כ העותרים

28 ביוני, 2018

[ת.ש. 68323]